

Kompletterande inventering av kungsörn och havsörn

Åseda, Uppvidinge kommun 2017

Titel: Kompletterande inventering av kungsörn och havsörn. Åseda, Uppvidinge kommun 2017

Version/datum: 2017-04-21

Foton i rapporten: © Calluna AB, Jonas Mattsson

På uppdrag av: Hjovind AB

Beställarens kontaktperson: Anders Pettersson (ap@hjovind.se)

Utfört av: Calluna AB (Huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping, Hemsida: www.calluna.se, Tel: +46 13-12 25 75, Fax: +46 13-12 65 95, Org.nr: 556575-0675)

Kontaktperson för rapporten: Jonas Mattsson (076-1391142, jonas.mattsson@calluna.se)

Ombud: Jakob Sörensen (Calluna AB)

Projektledare: Jonas Mattsson (Calluna AB)

Inventerare och rapportförfattare: Jonas Mattsson (Calluna AB)

Kvalitetssäkring/korrektur: Jakob Sörensen (Calluna AB)

Intern projektkod: JMN0004

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Inledning	5
2.1 Bakgrund och syfte	5
2.2 Uppdraget	6
2.3 Metod	6
3. Resultat	7
4. Callunas bedömning och slutsatser	8
5. Referenser	8
Bilaga 1	9
Bilaga 2	10
Bilaga 3	11

1. Sammanfattning

Hjovind arbetar med etablering av sex vindkraftverk, benämning Sjomåla, strax nordöst om Åseda i Kronobergs län. Calluna AB har fått i uppdrag att genomföra en kompletterande örninventering som inriktar sig på de tidigt häckande dagaktiva rovfåglarna havsörn och kungsörn.

Två besök gjordes i mars (24:e och 31:e mars) av biologen Jonas Mattsson, då örn inventerades dagtid. En detaljerad beskrivning av metoden som använts i denna inventering finns beskriven i Vattenfall, 2015.

En vuxen havsörn (möjligen subadult) registrerades under besök nummer två i området nära sjön Källan över Näset. Avståndet från den observerade havsörnen till närmsta planerade vindkraftverk är ca 2 km. Flera observationer av både havsörn och kungsörn har registrerats på artportalen inom området mellan 2008–2016.

Andra fågelarter som observerades flyga över området för planerad vindkraft var framförallt kråkfåglar, trastar och ormråkar. En ensam trana sågs flyga sydväst om området med en flyghöjd på ca 50–100 meter. En sammanslagen artlista med samtliga fågelarter redovisas i bilaga 1. Rödlistade fågelarter som observerades var spillkråka (NT), havsörn (NT), gulsparv (VU) och kungsfågel (VU). Någon betydande registrering av andra känsliga fågelarter noterades inte.

Ingen spelflykt kunde identifieras vid observationen av havsörnen men eftersom individen var en adult eller möjligtvis en subadult så kan individen ha en partner någonstans i omgivningen. Under inventeringen kunde inga boplatser konstateras.

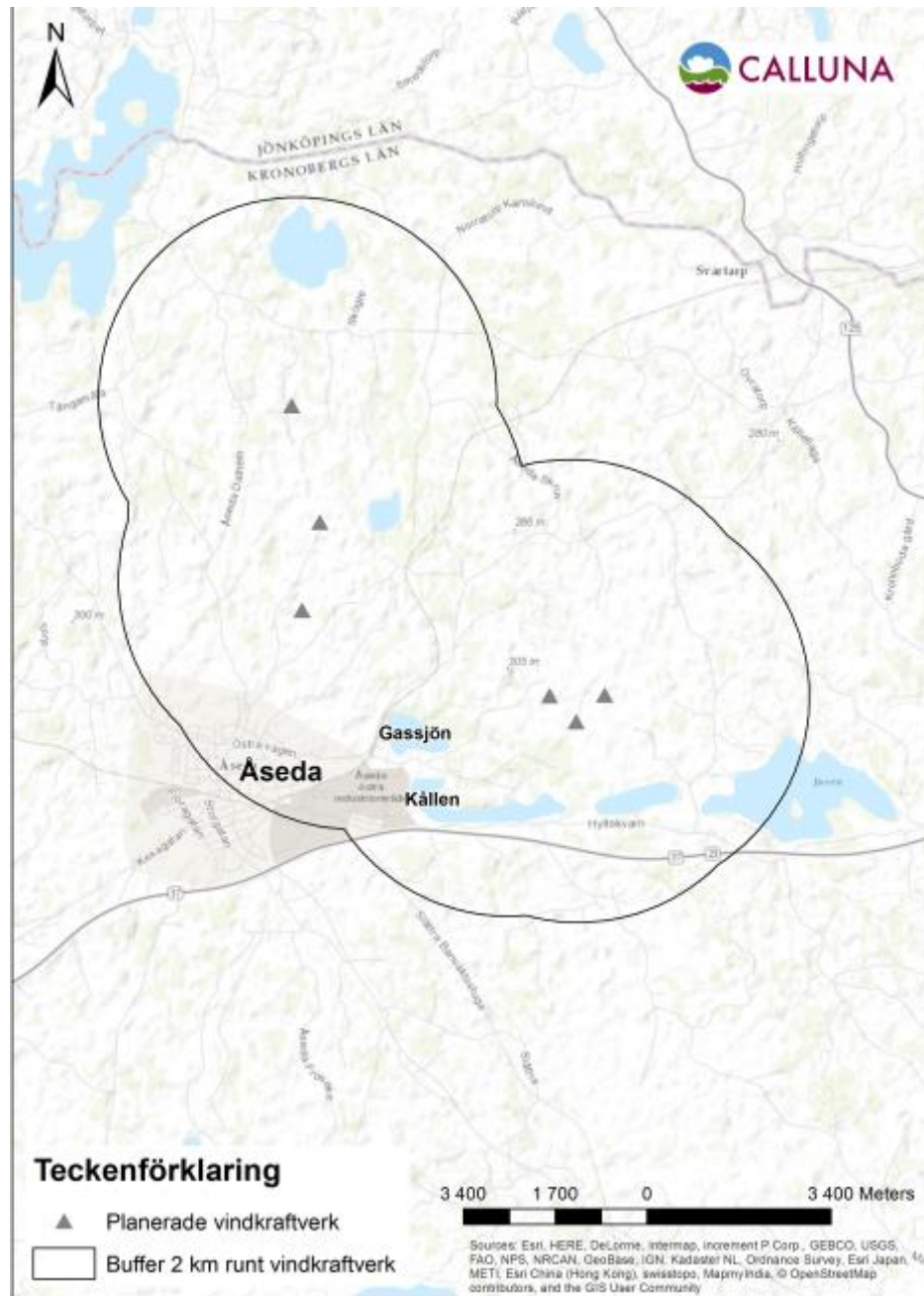
Det bör noteras att med tanke på det geografiska läget och observationer av örnars häckningsbeteende så är tidpunkten för denna inventering relativt sent utförd.

Det finns en viss risk för kollision gällande havsörn och kungsörn i driftfasen om vindkraftsverken byggs. Dock är biotopvärdet i området kring de planerade kraftverken för havsörn och kungsörn, med avseende på födosökslokaler och häckningsplatser, troligtvis lågt. Detta antagande bygger på observationer i fält och flygbildstolkning av området som övervägande består av produktionsskog och hyggen. De havsörnar och kungsörnar som befinner sig i omgivningen kan troligtvis ibland flyga över området för att ta sig till andra födosökslokaler. Viss påverkan kan också ske genom störning i bygg- och anläggningsfas.

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Hjovind arbetar med etablering av sex vindkraftverk, benämning Sjömåla, strax nordöst om Åseda i Kronobergslän (se figur 1). Det finns ett behov för att komplettera och uppdatera en tidigare örninventering som utfördes 2012 i förhållande till den planerade vindkraften.

Figur 1. Översiktskarta över etableringsområdet.

2.2 Uppdraget

Calluna AB har fått i uppdrag av Hjovind AB att genomföra en kompletterande örninventering under mars månad 2017. Inventeringen inriktar sig på de tidigt häckande dagaktiva rovfåglarna havsörn och kungsörn. Inventeringen är upplagd för att få bättre kunskap om förekomsten av de här arterna och eventuella häckningsmiljöer i etableringsområdet och därmed ge ett bättre underlag för bedömning av vindkraftens påverkan på dessa fågelarter.

2.3 Metod

En buffertzona på 3 km runt varje planerat vindkraftverk ritades in som kartsnitt i GIS. Området flygbildtolkades översiktligt därefter vilket ledde till ett urval av lokaler som bedömdes fungera som observationspunkter. Två besök gjordes (24:e mars och 31:e mars) av biologen Jonas Mattsson, då örn inventerades dagtid mellan ca 08:30-14:30. Utöver målarterna för inventeringen (havsörn och kungsörn) registrerades även andra fågelarter i området.

Omvärldsvariabler och tidpunkt för besöken redovisas i bilaga 2. Observationsplatserna redovisas i bilaga 3. GPS-koordinater och linjer för registrerade fåglar och observationspunkter har en noggrannhet på <10 m. En mer detaljerad beskrivning av metoden för örninventeringen som använts i denna inventering finns beskriven i "Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftsprojektering i Sverige" (Vattenfall, 2015).

På ett hygge strax öster om skogslyckan finns en höjd med mycket god sikt över landskapet (>5 km). Här tillbringades ca en tredjedel av den totala inventeringstiden. Fotot på framsidan av denna rapport är från detta hygge.

Ett utdrag på örnobservationer mellan år 2000–2017 i området gjordes på artportalen den 24:e mars 2017.

Figur 2. Foto från en av observationsplatserna nära Nymåla.

3. Resultat

En havsörn i vuxen, eller nära vuxen ålder (>3K) registrerades under det andra besöket, flygandes över Näset strax norr om sjön Kållen (se bilaga 3). Flyghöjden var relativt låg, <100 m, och sträckan mellan observatören och individen var ca 700 m. Avståndet från den observerade havsörnen till närmsta planerade vindkraftverk är ca 2 km. En sammanslagen artlista med samtliga fågelarter redovisas i Bilaga 1. Rödlistade fågelarter som observerades var spillkråka (NT), havsörn (NT), gulspurv (VU) och kungsfågel (VU).

Flera observationer av både havsörn och kungsörn har tidigare registrerats på artportalen mellan 2008–2016 där en av de sexton registreringarna är validerade. Observationerna är koncentrerade till den södra delen av området kring sjöarna Kållen, Älgsjön och Juven.

Fågelarter som observerades flyga över området för planerad vindkraft var framförallt kråkfåglar, trastar och ormvråkar. En ensam trana sågs flyga sydväst om området med en flyghöjd på ca 50–100 meter. Havsörnens rörelse samt tranans redovisas i karta tillsammans med observationsplatserna i bilaga 3, figur 3.

Området består till stora delar av relativt ung produktionsskog och hyggen. Något äldre skog förekommer sparsamt. Det finns våtare partier tillsammans med små sjöar.

4. Callunas bedömning och slutsatser

Ingen spelflykt kunde identifieras vid observationen av havsörnen men eftersom individen var en adult eller möjligtvis en subadult så kan individen ha en partner någonstans i omgivningen. Under inventeringen kunde inga boplatser konstateras.

Det bör noteras att med tanke på det geografiska läget och observationer av örnars häckningsbeteende så är tidpunkten för denna inventering relativt sent utförd.

Någon betydande registrering av andra känsliga fågelarter noterades inte. Inga svanar eller gäss observerades under inventeringen och endast en ensam trana sågs flyga i området. Det är dock tämligen tidigt på säsongen för att kunna identifiera övriga känsliga artgrupper.

Det finns en viss risk för kollision gällande havsörn och kungsörn i driftfasen om vindkraftsverken byggs. Dock är biotopvärdet i området kring de planerade kraftverken för havsörn och kungsörn, med avseende på födosökslokaler och häckningsplatser, troligtvis lågt. Detta antagande bygger på observationer och flygbildstolkning av området som övervägande består av produktionsskog och hyggen. De havsörnar och kungsörnar som befinner sig i omgivningen kan troligtvis ibland flyga över området för att ta sig till andra födosökslokaler, bl.a. sjöar i omgivande landskap. Viss påverkan kan också ske genom störning i bygg- och anläggningsfas.

5. Referenser

Artdatabanken, 2017. Hämtades 2017-03-31 från: www.artportalen.se

Brown, M. J., E. Linton & E. C. Rees 1992. Causes of mortality among swans in Britain. *Wildfowl* 43, 70-79.

Lucas, M. de, G. F. E. Janss, D. P. Whitfield & M. Ferrer 2008. Collision fatality of raptors in wind farms does not depend on raptor abundance. *Journal of Applied Ecology* 45, 1695-1703.

Notisum, 2007. Hämtades 2017-03-27 från: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20070845.htm>

Vattenfall, 2015. Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftsprojektering i Sverige.

Bilaga 1

Artlista över samtliga registrerade fågelarter under inventeringen.

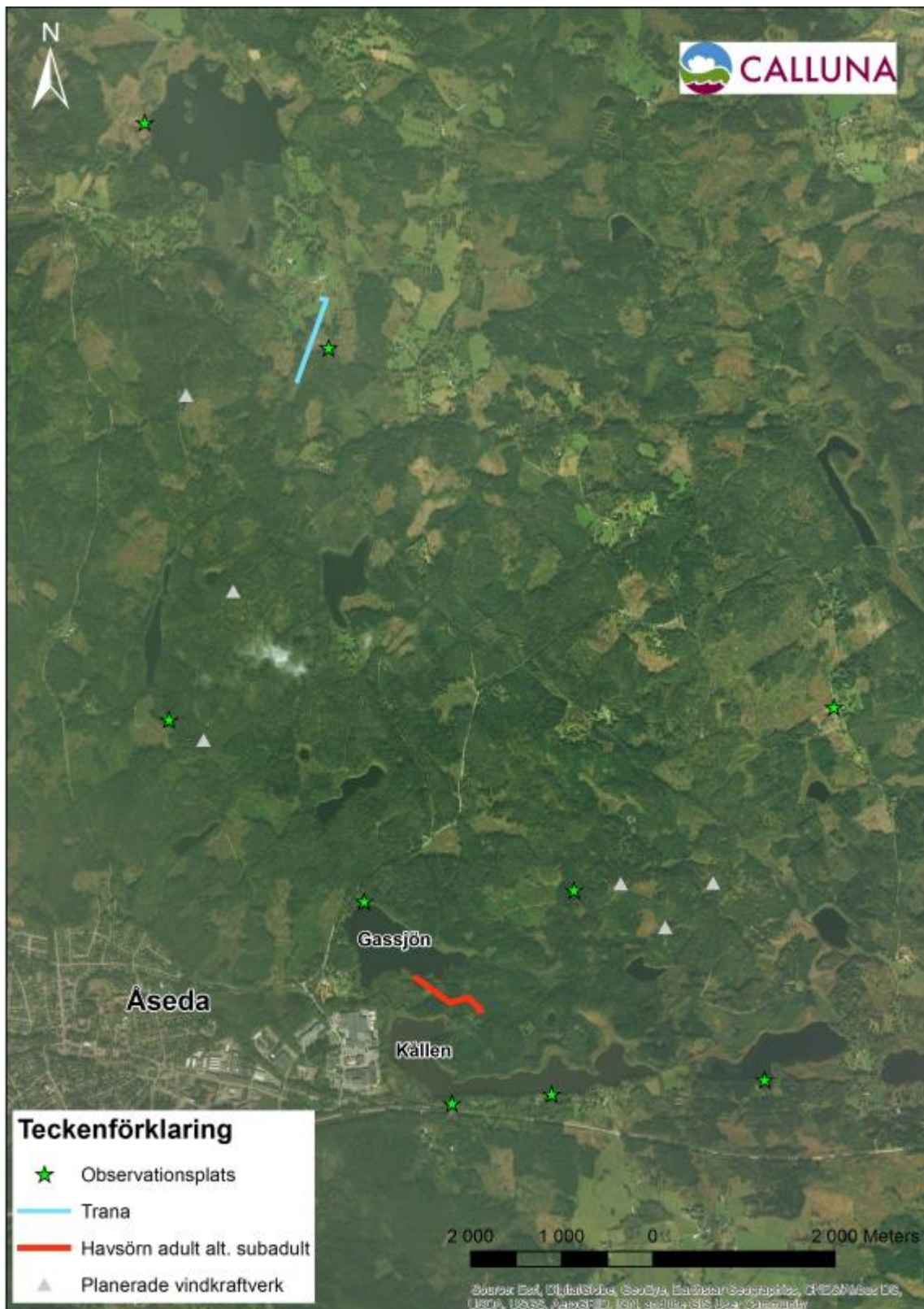
Art	Notering
Blåmes	
Björktrast	
Bofink	
Enkelbeckasin	
Fiskmås	
Grönfink	
Gräsand	
Gulspurv	<i>Rödlistad som VU, Sårbar</i>
Gärdsmyg	
Havsörn	<i>Rödlistad som NT, Nära hotad</i>
Kanadagås	
Kråka	
Korp	
Koltrast	
Kungsfågel	<i>Rödlistad som VU, Sårbar</i>
Knipa	
Nötskrika	
Nötväcka	
Ormvråk	
Ringduva	
Rödvingetrast	
Skata	
Skogssnäppa	
Spillkråka	<i>Rödlistad som NT, Nära hotad</i>
Sidensvans	
Större hackspett	
Talgoxe	
Taltrast	
Trana	<i>Upptagen i Fågeldirektivet, bilaga 1</i>

Bilaga 2

Omvärldsvariabler och tidpunkter för besöken.

Datum	2017-03-24	2017-03-31
<i>Antal obs. Punkter</i>	5	5
<i>Tidpunkt</i>	08:30-14:20	08:30-14:25
<i>Vindriktning & styrka (m/s)</i>	S 2–5	S 2–3
<i>Temp(°C)</i>	4,5–9	1–3
<i>Sikt</i>	>5km	1–5 km
<i>Molnighet (%)</i>	10–20	100
<i>Metod</i>	Punkttaxering örn	Punkttaxering örn
<i>Övrigt</i>	-	Lätt nederbörd under 45 min

Bilaga 3

Figur 3. Karta med resultat från inventeringen samt observationsplatser.

- Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75
- Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping